

vestitorul

Editată de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, de Oradea

Oradea, 27 iulie-august

Seria I, Anul XX, Nr. 1-2 (273-274), 2016

Întâlnirea mondială a tinerilor

Din sumar:

Predica Papei la Liturghia de încheiere a Zilelor Mondiale ale Tineretului - pag.

3-4; Episcopul Vasile Erdeli - pag. 5-6;

Fecioara Maria, Maica Vieții - pag. 8-9; Inteligența dincolo de limite - pag. 12-13.

Mesajul de condoleanțe al Cardinalului Lucian, transmis Majestății Sale Regele MIHAI I al României

**Majestății Sale
Regele MIHAI I
al României,
Blaj, 1 august 2016,
Majestatea Voastră,**

Plecarea la Domnul a Reginei Ana, augusta soție a Majestății Voastre, inspiră întregii Biserici Române Unite, Greco-Catolice, și mie personal, gratitudinea și devoțiunea pentru darul vieții Majestății Sale. Adevărul libertății, al perseverenței și al cinstei plânge, acum, în acest ceas solemn și trist pentru neamul nostru.

Cu acest îndurerat prilej, aș dori să prezint Majestății Voastre și întregii Familii regale sincere condoleanțe în numele Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, a Episcopilor, a preoților și a credincioșilor, dimpreună cu mulțumita noastră adresată Cerului pentru exemplul de demnitate și verticalitate al Majestății Sale Regina Ana.

Sire,

Îmi sunt întipărite în suflet demnitatea, noblețea interioară, dar mai ales proștețimea credinței Majestății Sale Regina Ana care, în anii de după eliberare, Vă reprezenta în mijlocul nostru, vizitându-mă la Blaj. Am purtat atunci rugăciunea și speranțele Sale la altarul Domnului, o voi purta și de acum înainte, cu încrederea că Dumnezeu îi va face parte cu cei drepti, așezându-i sufletul plin de vrednicie alături de iluștrii Săi predecesori din Casa regală a Franței și a României.

Odihnească în pace! În veci amintirea Sa!

Ana de Bourbon-Parma s-a născut la 18 septembrie 1923, la Paris, și a fost fiica principelui René de Bourbon-Parma și a principesei Margareta a Danemarcei.

A copilărit în Franța, dar în 1939, după izbucnirea celui de-Al Doilea Război Mondial, și-a urmat familia în Spania și, ulterior, în Statele Unite ale Americii, unde a urmat o școală de artă, la New York. În paralel, pentru a-și putea câștiga existența, a lucrat ca vânzătoare la magazinul universal Macy's.

În 1943, Ana de Bourbon-Parma s-a înrolat ca voluntar în armata franceză, dovedind, încă de atunci, o tenacitate rar întâlnită, care a ajutat-o să treacă peste perioadele grele pe care destinul și istoria i le-a hărăzit. A participat la operațiunile militare din Algeria, Maroc, Italia, Luxemburg și Germania. A ajuns mai apoi la gradul de caporal, iar la sfârșitul războiului a fost avansată în gradul de locotenent și a primit „Crucea de Război” a Franței.

L-a cunoscut pe regele Mihai I al României la Londra, în noiembrie 1947. După doar o săptămână, regele i-a cerut mâna. S-au căsătorit la 10 iunie 1948, în Atena, la Palatul Regal, la ceremonie participând întreaga Casă Regală a Greciei și membrii ai familiilor Hesse și Hanovra. Căsătoria a fost oficiată de Mitropolitul primat al Bisericii Elene, Înalt Preasfințitul Damaskinos, Arhiepiscopul Atenei și al întregii Grecii.

După nuntă, a început exilul regelui Mihai și al soției sale. Au locuit, până la sfârșitul anului 1948, la Vila Sparta, locuința reginei-mamă Elena. Majestățile Lor s-au mutat la Lausanne, în 1949, iar, mai târziu, în Anglia, unde au locuit până în 1956, când s-au întors în Elveția. S-au stabilit la Versoix, unde au locuit peste patruzeci și cinci de ani. În 2004 s-au mutat la Aubonne.

vestitorul

P.S.S. Virgil Bercea: Președinte

Redacția și administrația:

Pr. Olimpiu Todorean: redactor coordonator

Ioan F. Pop: secretar de redacție

Colaboratori:

Otilia Bălaș, Ioan Dărăbăneanu, Alin Crețu, Ioan Măgherușan

Adresa:

410210 - Oradea, str. Ep. Mihai Pavel, 4;
Tel: 0259.436.492; Fax: 0259.430.509;
E-mail: olimpiu35@yahoo.it; Tel: 0722.450.013

Abonamente: Claudiu Boda

Str. Corneliu Coposu nr. 13, Bl. X9, Ap. 8
410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

Difuzare: Claudiu Boda

Str. Corneliu Coposu nr. 13, Bl. X9, Ap. 8
410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

I.S.S.N. 1454 - 8526

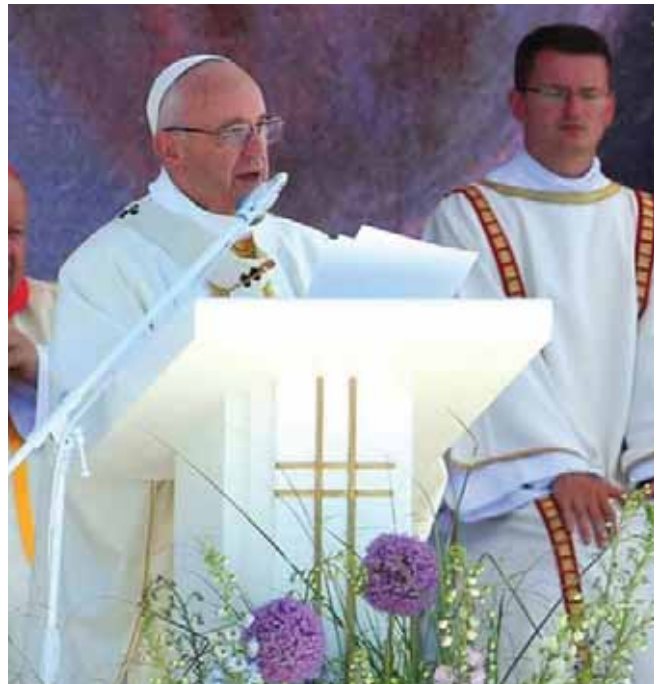
Predica Papei la Liturghia de încheiere a Zilelor Mondiale ale Tineretului duminică, 31 iulie 2016, Campus Misericordiae, Cracovia

Dragi tineri, ați venit la Cracovia pentru a-l întâlni pe Isus. Și Evanghelia astăzi ne vorbește chiar despre întâlnirea dintre Isus și un om, Zaheu, la Ierihon (cf. Lc 19,1-10). Acolo Isus nu se limitează să predice, sau să salute pe cineva, ci vrea – spune evanghelistul – să străbată orașul (cf. v. 1). Isus, cu alte cuvinte, dorește să se apropie de viața fiecăruia, să parcurgă drumul nostru până la capăt, pentru ca viața sa și viața noastră să se întâlnească într-adevăr.

Astfel are loc întâlnirea cea mai surprinzătoare, aceea cu Zaheu, conducătorul „vameșilor”, adică al percepților de taxe. Așadar Zaheu era un bogat colaborator al ocupatorilor romani detestați; era un exploatare al poporului său, unul care, datorită faimei sale rele nu putea nici măcar să se apropie de Învățător. Însă întâlnirea cu Isus îi schimbă viața, așa cum a fost și în fiecare zi poate să fie pentru fiecare dintre noi. Însă Zaheu a trebuit să înfrunte câteva obstacole pentru a-l întâlni pe Isus: n-a fost ușor, pentru el. A trebuit să înfrunte câteva obstacole, cel puțin trei, care pot să ne spună ceva și nouă.

Primul este statura mică: Zaheu nu reușea să-l vadă pe Învățător pentru că era mic. Și astăzi putem risca să stăm la distanță de Isus pentru că nu ne simțim la înălțime, pentru că avem considerație joasă de noi înșine. Aceasta este o mare ispită, care nu se referă numai la autostimă, ci atinge și credința. Deoarece credința ne spune că noi suntem „copii ai lui Dumnezeu și suntem cu adevărat” (1 In 3,1): am fost creați după imaginea sa; Isus și-a însușit omenitatea noastră și inima sa nu se va despărți niciodată de noi: Spiritul Sfânt dorește să locuiască în noi; suntem chemați la bucuria veșnică cu Dumnezeu! Aceasta este „statura” noastră, aceasta este identitatea noastră spirituală: suntem fiii iubiți ai lui Dumnezeu, mereu. Înțelegeți deci că a nu ne accepta, a trăi nemulțumiți și a gândi negativ înseamnă a nu recunoaște identitatea noastră cea mai adevărată: este ca și cum ne-am întoarce în altă parte în timp ce Dumnezeu vrea să-și îndrepte privirea sa spre mine, înseamnă a voi să stingem visul pe care El îl nutrește pentru mine. Dumnezeu ne iubește așa cum suntem, și niciun păcat, defect sau greșală nu-l face să-și schimbe ideea. Pentru Isus – ne arată Evanghelia – nimeni nu este inferior și distant, nimeni nu este nesemnificativ, ci toți suntem preaiubiți și importanți: tu ești important! Și Dumnezeu se bazează pe tine pentru ceea ce ești, nu pentru ceea ce ai: în ochii săi nu valorează chiar nimic haina pe care o porți sau celularul pe care-l folosești; nu-l interesează dacă ești la modă, îl interesezi tu, așa cum ești, așa. În ochii săi valorezi și valoarea ta este inestimabilă.

Când în viață ni se întâmplă să țintim în jos în loc să țintim în sus, ne poate ajuta acest mare adevăr:

Dumnezeu este fidel în iubirea față de noi, chiar încăpățânat. Ne va ajuta să ne gândim că ne iubește mai mult decât ne iubim noi înșine, că crede în noi mai mult decât credem noi în noi înșine, că „este mereu suporter” pentru noi precum cel mai ireductibil dintre suporteri. Mereu ne așteaptă cu speranță, și atunci când ne închinăm în tristețile noastre, rumegând încontinuu asupra ofenselor primite și asupra trecutului. Dar a ne afecționa de tristețe nu este demn de statura noastră spirituală! Ba chiar este un virus – această afecționare de tristețe – este un virus care infectează și blochează totul, care închide orice ușă, care împiedică să se redemareze viața, să se reînceapă. În schimb, Dumnezeu este în mod încăpățânat plin de speranță: crede mereu că ne putem ridica și nu se resemnează văzându-ne stinși și fără bucurie. Este trist a vedea un tânăr fără bucurie. Pentru că suntem mereu fiii săi iubiți. Să ne amintim de aceasta la începutul fiecărei zile. Ne va face bine ca în fiecare dimineață să spunem asta în rugăciune: „Doamne, îți mulțumesc pentru că mă iubești; sunt sigur că tu mă iubești; fă să mă îndrăgostesc de viața mea”. Nu de defectele mele, care trebuie corectate, ci de viață, care este un mare dar: este timpul pentru a iubi și pentru a fi iubiți.

Zaheu avea un al doilea obstacol pe calea întâlnirii cu Isus: rușinea paralizantă. Despre asta am spus ceva aseară. Putem să ne imaginăm ce s-a întâmplat în inima lui Zaheu înainte de a urca în acel sicomor, a fost probabil o frumoasă luptă: pe de o parte o curiozitate bună, aceea de a-l cunoaște pe Isus; pe de altă parte riscul unei impresii proaste teribile. Zaheu era un personaj public; știa că, încercând să urce în acel copac, avea să devină ridicol în ochii tuturor, el, un conducător, un om

(continuare în pag. 4)

(urmare din pag. 3)

al puterii, dar atât de detestat. Dar a depășit rușinea, pentru că atracția lui Isus era mai puternică. Poate că ați experimentat ce se întâmplă când o persoană devine atât de atrăgătoare încât să vă îndrăgostiți de ea: atunci se poate întâmpla să se facă de bunăvoie lucruri care nu s-ar fi făcut niciodată. Ceva asemănător s-a întâmplat în inima lui Zahau, când a simțit că Isus era așa de important încât ar fi făcut orice lucru pentru El, pentru că El era unicul care putea să-l scoată din nisipurile mișcătoare ale păcatului și nemulțumirii. Și astfel rușinea care paralizază n-a învins: Zahau – spune Evanghelia – „a alergat înainte”, „a urcat” și apoi, când Isus l-a chemat, „a coborât repede” (v. 4.6). A riscat și a intrat în joc. Acest lucru este și pentru noi secretul bucuriei: a nu stinge curiozitatea frumoasă, ci a intra în joc, pentru că viața nu trebuie închisă într-un sertar. În fața lui Isus nu se poate răspunde cu un gând sau cu un simplu „mesaj”!

Dragi tineri, nu vă rușinați să-i duceți totul, în special slăbiciunile, trudele și păcatele în Spovadă: El va ști să vă surprindă cu iertarea sa și cu pacea sa. Nu fie frică să-i spuneți „da” cu tot elanul inimii, să-i răspundeți cu generozitate, să-l urmați! Nu lăsați să vi se anestezieze sufletul, ci tindeți spre ținta iubirii frumoase, care cere și renunțare, și un „nu” puternic spus doppingului succesului cu orice preț și drogului de a vă gândi numai la sine și la propriile comodități.

După statura mică și după rușinea paralizantă, există un al treilea obstacol pe care Zahau a trebuit să-l înfrunte, de data asta nu înlăuntrul său, ci în jurul său. Este mulțimea care murmură, care mai înainte l-a blocat și apoi l-a criticat: Isus nu trebuia să intre în casa lui, în casa unui păcătos! Cât de greu este să-l primești cu adevărat pe Isus, cât de dur este să accepți un „Dumnezeu, bogat în milostivire” (Ef 2,4). Vor putea să vă împiedice, încercând să vă facă să credeți că Dumnezeu este distant, rigid și mai puțin sensibil, bun cu cei buni și rău cu cei răi. În schimb Tatăl nostru „face să răsară soarele său peste cei răi și peste cei buni” (Mt 5,45) și ne invită la curajul adevărat: a fi mai puternici decât răul iubindu-i pe toți, chiar și pe dușmani. Vor putea râde de voi, pentru că voi credeți în forța blândă și umilă a milostivirii. Nu vă fie teamă, ci gândiți-vă la cuvintele din aceste zile: „Fericiți cei milostivi pentru că vor afla milostivire” (Mt 5,7). Vor putea să vă judece ca visători, pentru că voi credeți într-o nouă umanitate, care nu acceptă ura dintre popoare, nu vede granițele țărilor ca pe niște bariere și păstrează propriile tradiții fără egoisme și resentimente. Nu vă descurajați: cu zâmbetul vostru și cu brațele voastre deschise voi predicați speranță și sunteți o binecuvântare pentru unica familie umană, pe care așa de bine o reprezentați aici!

Mulțimea, în ziua aceea, l-a judecat pe Zahau, l-a privit de sus în jos; în schimb Isus a făcut contrariul: a ridicat privirea spre el (v. 5). Privirea lui Isus merge dincolo de defecte și vede persoana; nu se oprește la

răul din trecut, ci întrevece binele în viitor; nu se resemnează în fața închiderilor, ci caută calea unității și a comuniunii; în mijlocul tuturor, nu se oprește la aparențe, ci privește la inimă. Isus privește inima noastră, inima ta, inima mea. Cu această privire a lui Isus, voi puteți face să crească o altă umanitate, fără a aștepta ca să vă numească „buni”, ci căutând binele prin el însuși, bucuroși să păstrați inima curată și să luptați pașnic pentru onestitate și dreptate. Nu vă opriți la suprafața lucrurilor și să nu aveți încredere în liturgiile lumești ale apariției, în machiajul sufletului pentru a părea mai buni. În schimb, instalați bine conexiunea mai stabilă, aceea a unei inimi care vede și transmite binele fără a înceta. Și acea bucurie pe care gratuit ați primit-o de la Dumnezeu, vă rog dăruiți-o gratuit (cf. Mt 10,8), pentru că atâția o așteaptă! Și o așteaptă de la voi.

În sfârșit să ascultăm cuvintele lui Isus spuse lui Zahau, care par spuse înadins pentru noi astăzi, pentru fiecare dintre noi: „Coboară repede pentru că astăzi trebuie să rămân în casa ta” (v. 5). Coboară repede pentru astăzi trebuie să rămân cu tine. Deschide-mi ușa inimii tale. Isus îți adresează aceeași invitație: „Astăzi trebuie să rămân în casa ta”. ZMT, am putea spune, începe astăzi și continuă mâine, acasă, pentru că acolo vrea Isus să te întâlnească de acum încolo. Domnul nu vrea să rămână numai în acest oraș frumos sau în amintirile dragi, ci dorește să vină în casa ta, să locuiască în viața ta de fiecare zi: studiul și primii ani de muncă, prietenii și afectele, proiectele și visele. Cât de mult îi place ca în rugăciune toate acestea să fie aduse la El! Cât de mult speră ca printre toate contactele și chat-urile de fiecare zi să fie pe primul loc firul de aur al rugăciunii! Cât de mult dorește ca fiecărei zile a tale să vorbească al său Cuvânt, ca Evanghelia să devină a ta și ca să fie „navigatorul” tău pe drumurile vieții!

În timp ce îți cere să vină în casa ta, Isus, așa cum a făcut cu Zahau, te cheamă pe nume. Isus, pe noi toți, ne cheamă pe nume. Numele tău este prețios pentru El. Numele de Zahau evoca, în limba din acel timp, amintirea lui Dumnezeu. Încredeți-vă în amintirea lui Dumnezeu: memoria sa nu este un „disc rigid” care înregistrează și arhivează toate datele noastre, ci memoria sa este o inimă duioasă de compasiune, care se bucură să șteargă definitiv orice urmă a noastră de rău. Să încercăm și noi, acum, să imităm memoria fidelă a lui Dumnezeu și să păstrăm binele pe care l-am primit în aceste zile. În tăcere să comemorăm această întâlnire, să păstrăm amintirea prezenței lui Dumnezeu și a Cuvântului său, să reînsuflețim în noi glasul lui Isus care ne cheamă pe nume. Astfel să ne rugăm în tăcere, comemorând, mulțumindu-i Domnului care ne-a voit și ne-a întâlnit aici.

Papa Francisc

Traducător: pr. Mihai Pătrașcu
www.magisteriu.ro

Otilia BĂLAȘ

Episcopul Vasile Erdeli

- 222 de ani de la stingerea din viață -

„*Maior e longinquo reverentia*” - *Depărtarea sporește prestigiul. Tacitus*

Sunt în viață momente când datoria ne obligă să trecem peste „depărtare”, să ne cunoaștem trecutul, nu însă ca să-i sporim prestigiul, ci pentru că în el se află forțele noastre spirituale, se află oameni care „au privit Cerul” și au avut tăria „să-și ridice ochii spre stele”.

La „depărtare” de 222 de ani de la nașterea lui Vasile Erdeli, Episcop al Diecezei de Oradea (1841-1862), readucem între noi o personalitate de excepție a Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică și a Eparhiei noastre, readucem și un timp al nostru din istoria Bisericii, timp cu înfăptuiri de seamă, readucem tot ce astăzi poate crea perspective frumoase viitorului în spațiul Eparhiei.

În „Istoria Diecezei Române Unite a Orăzii-Mari”, în paginile închinat Episcopului Vasile Erdeli, canonicul Iacob Radu menționează: „Prin vremuri nespuse de grele și furtunoase a străbătut Biserica noastră - se referea la anul revoluționar 1848-, dar unul dintre oamenii providențiali, chemat să fie Părintele, Păstorul și povătuitorul poporului său, a fost Episcopul Vasile Erdeli, pe carele faptele mari, înțelepciunea rară și zelul neobosit, îl arată ca pe unul dintre cei mai mari bărbați ai Bisericii noastre și al neamului nostru întreg”.

Episcopul Vasile Erdeli ne-a lăsat o moștenire morală însemnată și ne-a deschis drumul capacității de a distinge, la oameni, adevăratele valori sufletești, judecata sănătoasă, munca serioasă și devotamentul.

S-a născut la 1 august 1794 în localitatea românească Macău, azi în Ungaria. Gimnaziul și liceul le-a urmat la Timișoara și Oradea, în orașul nostru fiind elev al „Seminarului Tinerimii Române Unite”. A studiat un an la „Academia de Drept” din Oradea (1815-1816), dar a optat pentru Teologie, urmând anul I la „Seminarul latin”, anul al II-lea l-a continuat la „Facultatea de Teologie” a „Universității Regale” din Budapesta și următorii doi ani, la Viena. În 1820, la încheierea studiilor, se înapoiază acasă și, la 20 noiembrie, este sfințit preot celib.

Câteva luni va lucra în cadrul Episcopiei de Oradea, ca în același an Episcopul Samuil Vulcan să-l numească paroh la Beiuș. În foarte scurt timp s-a dovedit a fi un preot de înaltă spiritualitate, un misionar al Bisericii lui Cristos. În 1829, Episcopul Samuil Vulcan îl transferă paroh în Oradea-Olosig, unde a lucrat cu aceeași dăruire, iubit și apreciat de credincioși.

Pentru activitatea sa cu totul remarcabilă, în 1835 a fost numit canonic al Capitlului. În cursul anilor i s-au încredințat multe responsabilități: a fost un timp rector al Seminarului, câștigând meritul „de a fi socotit

cel mai vrednic rector”. Grijă cu totul deosebită pentru Seminarul orădean a avut-o și după ce a ajuns episcop.

A fost consacrat arhieru în ziua de Rusalii a anului 1843, la Blaj, de către Episcopul Ioan Lemeni, asistat de către Canonicul Ioan Corneli, iar în duminica următoare „a fost instalat cu mare solemnitate „Episcop al Diecezei de Oradea”. Cuvântul rostit cu această ocazie a impresionat profund. A vorbit în latină - a vorbit teologul, oratorul, preotul cu suflet larg și înțelegător, Episcopul, cu înțelepciune și inițiative.

Prima „Pastorală” a fost destinată preoților, pe ei îi dorea desăvârșiți, ca să poată fi împreună apostoli-misionari ai Bisericii. Le-a amintit chemarea lor și toate datoriile unui preot catolic: a locui în parohie, a celebra Sfânta Liturghie și în cursul săptămânii, nu numai în duminici și sărbători, studiul permanent de specialitate, lectura operelor de valoare din literatura română și universală, stăpânirea unei culturi generale cu largi orizonturi, un comportament distins, viața de familie exemplară, purtarea obligatorie a reverendei - preoții săi trebuiau să fie adevărate modele pentru societate. Preoților le-a interzis orice preocupări politice, singura preocupare fiind cea spirituală. A menționat și datoria preoteselor de a fi exemple frumoase în parohii.

(continuare în pag. 6)

(urmare din pag. 5)

Cu astfel de preoți, cu un Capitlu bine ales, din care au făcut parte Iosif Pop Sălăjanul, viitorul episcop, Ioan Vancea, mitropolitul de mai târziu, și Ioan Corneli, a început să lucreze pentru dieceza sa, cu energie și devotament, pornind de la cunoașterea parohiilor, a școlilor confesionale, a numărului credincioșilor, a stării lor morale, a situației văduvelor de preoți și a orfanilor; era o muncă chibzuită, ordonată, cu măsuri în spirit de continuitate. Din 1858 catehezele pentru copii și adulți devin obligatorii, preoții sunt datori nu numai să țină predicile, dar să le prezinte din timp, redactate, pentru control, chiar Episcopului. Asupra predicilor va reveni în numeroase „Pastorale”, considerându-le foarte importante pentru „luminarea tinerimii atât în școală, cât și în Biserică, căci de la creșterea și luminarea ei atârnă înflorirea religiunii și a moralității și prin aceasta și viitorul Bisericii” (Iacob Radu, „Istoria Diecezei Române Unite a Orăzii-Mari”, 1777-1927, Oradea, p.112). Curatorii din parohii trebuiau să aibă o stare materială bună, un grad de cultură și o morală exemplară, activitatea lor administrativă, situația averii Bisericii, consemnate în acte oficiale, erau sub controlul Episcopiei.

Episcopul Vasile Erdeli și-a cunoscut deplin Dieceza; prin vizitele canonice a străbătut-o, a inspectat toate parohiile - și Dieceza de Oradea cuprindea și Banatul, și ținuturile sătmărene, pentru care a înființat vicariat la Satu Mare. Rezultatul acestei muncii neobosite a fost revenirea multor parohii la Biserica Greco-Catolică. Între 1832-1848, numărul acestor parohii a crescut de la două la douăzeci și două, apoi la douăzeci și șase, cu 14.052 de credincioși. Pentru Banat și Bihor însemna și o salvare a parohiilor românești din stăpânirea clerului sârbesc asupra lor.

Datorită efortului său, s-au construit și s-au reparat 50 de biserici, s-au ridicat 44 de case parohiale, un număr însemnat de școli confesionale și locuințe pentru cantori, a înzestrat parohiile cu cărți rituale tipărite la Blaj.

A trăit „vremile tulburi și vijelioase” ale anului 1848, dar s-a dovedit a fi „un diplomat rafinat care va reuși să facă față tuturor amenințărilor și pericolelor, salvându-și de la distrugere Dieceza (bisericiile, parohiile și școlile), dar și viața credincioșilor. A reușit să se disculpe și să rămână în scaunul episcopal în condiții în care ierarhi de același rang cu el au fost demiși, fiindu-le pereclitată chiar viața” (Iudita Călușer, „Episcopia Greco-Catolică de Oradea” - contribuții monografice - „Editura Logos” 94, p.358).

Cu stăruința ce-i era în fire, a readus în Dieceza temeiurile speranțelor, liniștea vieții credincioșilor, relații umane civilizate și de apropiere între oameni. Ceea ce „a ieșit în afara timpului” a rămas în urmă și viața a reintrat în normalitate.

A avut parte și de mulți ani senini când, ca un

adevărat părinte sufletesc, a luat decizii hotărâtoare pentru Biserică și neam. Astfel, înființează „Preparandia Greco-Catolică” la Oradea, în 1849 introduce la Gimnaziul din Beiuș limba română ca limbă de predare în locul celei latine. Tot Episcopul Vasile Erdeli este cel care „obține de la guvernatorul Ungariei, arhiducele Albrecht, înființarea „Catedrei de limbă și literatură română” la Universitatea din Budapesta, numindu-l profesor pe Alexandru Roman, care, din 1850, predase limba română la Liceul Premonstratens din Oradea” (Pr. prof. dr. Ioan M. Bota, „Istoria Bisericii Universale și a Bisericii Românești de la origini până astăzi”, ediția a II-a, Viața Creștină, Cluj-Napoca, 2003, p. 420). Și tot Episcopul Erdeli este acela care „sfătuieste” și chiar „ordonă” ca toate actele oficiale din Dieceza să fie scrise în limba română și cu litere latine.

Tăria credinței catolice și loialitatea față de Roma i-au condus viața de preot și episcop. Gândirea și trăirea credinței se pot cunoaște și din „Pastoralele” sale. Una dintre cele mai frumoase este cea din 27 martie 1855, în care prezintă Decretul dogmatic „Ineffabilis Deus”, despre Imaculata Concepere sau Zămislirea fără de prihană a Preacuratei Fecioare Maria, a cărei evlavie o recomandă și face să fie răspândită în Dieceza.

Conștient de răul creat prin despărțirea românilor de Biserica Romei, nu a încetat să pună în lumină pericolul venit din partea grecilor și a sârbilor „care i-au întunecat simțul național și i-au corupt limba răpindu-i literele străbune”, iar „din școalele răsăritenilor, călugări greci și sârbi, nici o lumină, fără numai ceață s-au lățit” (Iacob Radu, Op.cit., p.129).

Unirea cu Roma și binefacerile Unirii pentru neam sunt puse întotdeauna în evidență : „a aprins conștiința de sine între români, au curățit norii cei groși de pre orizontul națiunii române”. Cu emoție vorbește despre Blaj: „Mărit să fii tu, Blajule! Înaintea națiunii române sfânt e numele tău, tu ești a doua Romă!” Școlile Blajului au revărsat credință și lumină, iar oamenii Blajului, Șincai, Clain și Maior „cu adevărat sunt nemuritori”, susținea Episcopul.

Apreciat de personalitățile de seamă ale timpului, distins cu titlul de baron, decorat, numit consilier imperial, Episcopul a fost vizitat, dar deopotrivă și Catedrala sa, Catedrala „Sfântul Nicolae”, de Împăratul Francisc Iosif I, în 1852 și 1857, primit strălucit de către Arhiepiscopul. În 1858 Episcopul a primit vizita Nunțiuului papal, Antonio de Luca. Nunțul a dăruit Catedralei noastre o cruce aurită și împodobită cu pietre prețioase, cruce dintre cele mai valoroase ale Catedralei, cu relicve din Crucea Mântuitorului. La Sfintele Liturghii arhieresti era dusă în procesiune de către unul din canonici.

Vasile Erdeli are și meritul de a fi susținut înființarea Mitropoliei de Alba Iulia și Făgăraș, de către Papa

(continuare în pag. 8)

Fecioara Maria, Maica Vieții

În fiecare an la 15 august, cea mai mare parte a creștinătății, sărbătorim Adormirea Maicii Domnului. Această sărbătoare marchează sfârșitul etapei pământe-ne a vieții Fericitei Fecioare Maria și ridicarea ei cu trupul la cer pentru a fi în preajma Fiului său și Dumnezeuului nostru, Isus Cristos. Biserica Catolică a încununat acest eveniment și a pronunțat dogma ridicării Fecioarei Maria cu trupul la cer. Pentru Papa Pius al XII – lea „culmea teologică a pontificatului său a marcat-o la 1 noiembrie 1950 prin dogma despre Assumptio Mariae, adică ridicarea cu trupul la cer a Născătoarei de Dumnezeu, celei zămislite fără prihană”. (1)

Trupul Fecioarei Maria a fost ridicat la cer pentru că Isus a voit ca acesta să nu fie supus stricăciunii prin descompunere, ci să fie păstrat ca leagăn al Cuvântului Întrupat, iar sânul ei drept peșteră în care a sălășluit Învățătorul, Preotul, Păstorul și Împăratul Isus. Biserica acordă o mare prețuire Fecioarei Maria. Astfel în

troparul care se rostește la Adormirea Maicii Domnului se arată: „mutatu-te-ai la viață, fiind Maica vieții”, iar prin condacul acestei sărbători se spune: „ca pe Maica vieții la viață a mutat, Cel ce a locuit în pântecelul ei cel pururea feciorelnic”. Adormirea Maicii Domnului este un arc peste timp care scoate în relief legăturile Mariei cu ale Evei, strămoașa noastră. „Multor Părinți din vechime le place să afirme în propovăduirea lor că «nodul neascultării Evei a fost desfăcut prin ascultarea Mariei; ceea ce a legat fecioara Eva prin necredință a dezlegat Fecioara Maria prin credință» și, făcând o comparație cu Eva, o numesc pe Maria «Mama celor vii» și afirmă foarte adesea: «Moartea a venit prin Eva, iar viața prin Maria»”. (2)

Fericita Fecioară Maria este indisolubil unită cu Fiul ei în măreața operă de răscumpărare și de mântuire a sufletelor întregului neam omenesc. „Ridicată la cer, ea nu a părăsit această misiune mântuitoare, ci prin mijlocirea ei multiformă, continuă să ne obțină darurile mântuirii veșnice. În iubirea ei maternă, are grijă de frații Fiului său care sunt încă pe calele și amenințați de primejdii și strâmtorări, până vor fi duși în Patria fericită. De aceea Sfânta fecioară este invocată de Biserica sub titlurile de Apărătoare, de Sprijinitoare, de Ajutătoare, de Mijlocitoare. Acestea sunt înțelese totuși într-un sens care nu răpește și nu adaugă nimic demnității lui Cristos, unicul Mijlocitor”. (3)

Mănăstirea Nicula din județul Cluj, situată în pădure pe un deal din apropierea localității Nicula, a fost așezământ monahal al călugărilor bazilieni, iar în anul 1948 fiind trecută de către Statul comunist în administrarea Bisericii Ortodoxe Române, a păstrat rolul și importanța pelerinajelor mariane. Aici se află renumita icoană pictată în anul 1681 de meșterul Luca din Iclod. În conformitate cu procesul-verbal încheiat la 28 martie 1699 de iezuiții conventului de la Cluj-Mănăstur, icoana ar fi lăcrimat în acel an din 15 februarie până în 12 martie, la fel ca icoana similară din Pociu, care ar fi lăcrimat în 1696. Papa Clement al XIII-lea a acordat în anul 1767 indulgență pleneră pelerinilor de la Mănăstirea Nicula în sărbătorile mariane din 15 august, Adormirea Maicii Domnului, și din 8 septembrie, Nașterea Maicii Domnului. În anul 1928 Papa Pius al XI-lea a acordat Mănăstirii Nicula statutul de Sanctuar marian.

După evenimentele din decembrie 1989, în localitatea Nicula greco-catolicii au ridicat o biserică în care se află o copie a icoanei făcătoare de minuni la care se pot ruga și creștinii acestui cult. Ce bine ar fi ca Mănăstirea Nicula, care are o așa de mare importanță pentru viața creștinilor transilvăneni, să poată primi statutul de Sanctuar marian al unității și reconcilierii dintre creștinii de toate confesiunile, locuitori ai acestor

(continuare în pag. 8)

EPISCOPUL VASILE....

(urmare din pag. 6)

Pius al IX-lea, prin Bula „Eclesiam Christi ex omni lingua”, din decembrie 1853, sub jurisdicția căreia trece Episcopia de Oradea, până atunci aparținând Arhiepiscopiei de Strigoniu.

Episcopul Eparhiei noastre a participat la întoarcerea primului mitropolit, Alexandru Șterca-Șuluțiu, și la instalarea primilor Episcopi ai Episcopiei tot atunci înființate, de Lugoj și Gherla.

În timpul păstoririi sale, Biserica Ortodoxă sârbească, în frunte cu patriarhul, se considera stăpâna ortodocșilor, mai ales a celor din Banat și Bihor, și, prin preoți și călugări misionari, acționa împotriva Unirii. Inteligent și energetic, Episcopul a reușit să contracareze răul. Biserica Ortodoxă Română a fost de asemenea mereu ostilă Bisericii Unite cu Roma, dar Episcopul de Oradea răspundea inteligent, chibzuit, în spiritul adevărului și al dreptății.

Episcopul Vasile Erdeli s-a stins din viață la 27 martie 1862 și a fost înmormântat în cripta Catedralei „Sfântul Nicolae” din Oradea.

Mitropolitul Ioan Vancea, care i-a fost apropiat Episcopului Vasile Erdeli, i-a schițat portretul subliniind însemnătatea pe care o are în Biserica și Eparhia noastră: „Memorie vie și fidelă, minte ageră, clară și prevăzătoare; judecată limpede și pătrunzătoare; caracterul ferm, hotărât și statornic. Era iubitor de dreptate

IDENTITATE ȘI ....

(urmare din pag. 7)

ținuturi. Din acest sanctuar, cu inimă curată, cu mândrie smerită și în spirit de smerenie, să înălțăm imn de glorie Sfintei Treimi și să zicem: „Mărire întru cele de sus lui Dumnezeu, și pe pământ pace și între oameni bună învoire”. „Toți creștinii să înalțe rugi stăruitoare către Mama lui Dumnezeu și Mama oamenilor, pentru ca ea, care a sprijinit cu rugăciunile sale începuturile Bisericii, și acum, când este înălțată la ceruri peste toți sfinții și îngerii, să mijlocească la Fiul său, în comuniunea tuturor sfinților, ca toate familiile popoarelor, atât cele împodobite cu numele de creștin, cât și cele care nu-L cunosc încă pe Mântuitorul lor, să se unească în mod fericit, cu pace și armonie, într-un singur Popor al lui Dumnezeu, spre gloria Preasfintei și Nedespărțitei Treimi”. (4)

De câteva sute de ani Maica vieții, nu încetează a ne transmite mesajele sale adresate și recepționate, mai ales, de anumiți tineri vizionari, ca mesaje de viață demnă de pace și de dragoste frățească. Fecioara își exprimă dorința arzătoare ca noi să ne consacram întreaga viață lui Dumnezeu; să stăruim în post; să pătrundem în profunzimea rugăciunii pentru a ne ruga cu inima, sediul simțămintelor lăuntrice; să invocăm zilnic pe Spiritul Sfânt; să adorăm Sacramentul Euharistiei și pe

până la asprime și severitate, dar bun la inimă, milostiv și îndurător față de cei lipsiți și nevoiași. Bun cunoscător de oameni, abil și iscusit diplomat, își știa alege prietenii și colaboratorii și iscodea ușor gândurile rele ale dușmanilor; pătrundea cu ușurință în miezul lucrurilor și al împrejurărilor folosind cu abilitate momentele prielnice și înlăturând piedicile și greutățile ce îi stăteau în cale [...]. Ca și înaintașul său Vulcan, a fost și el zelos îndrumător al instrucției și educației tinerimei, patron și sprijinitor generos al științelor și mișcărilor literare românești...” (Iacob Radu, Op.cit, p.145).

Lumina experienței Episcopului Vasile Erdeli străbate timpul, îl străbate cu un mesaj întotdeauna actual. Viața l-a pus adesea pe Episcop în fața unor situații contradictorii, ostile de multe ori, poate de cele mai multe ori, dar nu s-a lăsat înfrânt niciodată. A știut că existența Diecezei sale poate fi ca „o sărbătoare”, s-a străduit să fie așa și așa a lăsat-o urmașilor... .

La 222 de ani de la nașterea Episcopului Vasile Erdeli, un gând de recunoștință și o rugăciune ... .

Bibliografie

1. Pr.prof. dr.Ioan M. Bota, „Istoria Bisericii Universale și a Bisericii Românești de la origini până astăzi”, ediția a II, Ed.Viața Creștină, Cluj-Napoca, 2003; 2. Iudita Călușer, „Episcopia Greco-Catolică de Oradea” - contribuții monografice -, Editura Logos '94. 3. Iacob Radu, „Istoria Diecezei Române Unite a Orăzii-Mari, 1777-1927, Oradea, „Chiriașii Tipografiei Românești”, 1932.

Isus Euharisticul; să cinstim rănilor lui Isus; să căutăm mai întâi Împărăția Cerurilor, și numai apoi, pe cele necesare traiului de fiecare zi. Fecioara dorește să ne conducă în iubire, să ne ocrotească în dreptate și adevăr pentru a ne trezii la realitate, iar noi să transformăm discordia în pace divină, în liniște lăuntrică și în Înviere mântuitoare; să ne deschidem conștiința și să ne lăsăm conduși de Voința lui Dumnezeu; să ne manifestăm credința sinceră și dorința ca El să ne fie alături în orice clipă a vieții pentru mântuirea sufletelor.

Astfel de îndemnuri transpuse în viața de fiecare zi, ar fi un semn de venerație și prețuire pe care creștinii pot să-l ofere Fecioarei Maria, care adormind cu trupul, prin virtuții, ascultare și iubire necondiționate, ne-a unit definitiv cu Cristos și cu Mireasa Sa nenunțată, Biserica. Prin exemplul său de dăruire a contribuit la consolidare credinței în sufletele noastre pentru a fi demne de a se adăpa din Izvorul vieții veșnice, din Cristos. Contribuind din plin la primenire vieții celei noi în Cristos Mântuitorul, Fecioara Maria nu adormit cu trupul într-o stricăciune, ci într-o viață, de aceea o numim, Maica vieții.

(1) FRANZEN A. Mică istorie a Bisericii, Ed. Galaxia Gutenberg, Tg. Lăpuș 2009, p.442; (2) CONCILIU VATICAN II, Constituția dogmatică Lumen gentium 56, p.110-111; (3) Idem 62, p.113; (4) Idem 69, p.116.

Pași spre reînființarea Reuniunii Mariane la Bobota

Trebuie spus că la Bobota s-au făcut mulți pași spre Reuniunea Mariană, ca să poată să se înscrie în istoria Parohiei o zi ca cea de ieri, duminică, 17 iulie.

Desigur, în primul rând este harul Sfintei Fecioare, sunt apoi multe rugăciuni ale părinților și mamelor marianiste ale credincioșilor de astăzi - și rugăciunile nu se risipesc niciodată -, ecoul lor, la Bobota, se simte încă. Erau cu noi „toți cei care înaintea noastră s-au rugat, au muncit, au gândit și au suferit pentru Biserica” din Bobota. Erau și lacrimile celor care, într-un ceas al întinericului, și-au văzut dărâmată Biserica credinței lor de forțele necredinței și ale Răului.

Este și iubirea pentru Biserica Greco-Catolică a tinerilor preoți de după 1989, fiecare din acești preoți, care au trecut prin Bobota, a lăsat un lucru sfânt în urma lui și a făcut să fie vie evlavia pentru Preacurata. A fost o dăruire a preoților pe care am căutat să o cuprind toată în ce este Părintele de astăzi, Părintele Cristian Anton Biru, neobositul Părinte, care, trecându-și peste sine, nu știe ce este odihna.

Pentru reînființarea Reuniunii Mariane, la Bobota, am fost trei marianiste din Oradea: Victoria Negrea, Ligia Domuța și Otilia Bălaș.

În capela parohială ne aștepta Isus, ne aștepta Preacurata înconjurată de credincioasele și credincioșii care recitau Sfântul Rozar. Am intrat în rugăciune și noi, impresionate puternic de sfințenia din jur, în rugăciune și în frumusețea deosebită a capelei, a bunului gust.

A urmat Sfânta Liturghie, a fost o rugăciune a inimilor. Eram atât de aproape de Cer! Veniserăm pentru un început, dar el era de mult timp făcut.

După Sfânta Liturghie, a fost întâlnirea mariană prin care viitorii membri ai Reuniunii Mariane, prin noi, aveau să afle mai multe date despre specificul Reuniunii. S-a insistat asupra devoțiunii față de Sfânta Fecioară, model de trăire creștină și de virtuți, în viața personală și de comunitate, asupra Sfintei Euharistii, asupra spiritualității marianiste, ceva ce nu se cumpără, nici nu se vinde, nici nu se oferă în dar, este un drum al perfecțiunii creștine, în prezența lui Isus și a Preacuratei, dar un drum care cere efort, este o luptă cu slăbiciunile personale, luptă făcută zi de zi, cu speranță și curaj, făcută viața întregă. Și pentru acest curaj, au fost amintite cuvintele Papei Ioan Paul al II-lea la începutul Pontificatului său: „Nu vă temeți!” Nu vă temeți, spuneam noi, să fiți „un penel pe care Sfânta Fecioară l-a ales pentru a-și picta imaginea în suflete”.

Dintre virtuțile Preacuratei, s-a stăruit asupra fidelității, Sfânta Fecioară fiind alături de Isus toată viața - a fost și pe drumul Calvarului și la Crucea Răstignirii. Fidelitatea a fost regăsită în Biserica noastră, în anii persecuției, prin jertfele Episcopilor, preoților și ale multor credincioși care nu și-au trădat credința, fidelitate cuprinsă în jertfa vieții lor, exprimată în cuvintele Episcopilor:

„Nu am nici suflet, nici neam, nici conștiință de vânzare!” (Preasfinția Sa Vasile Aftenie), „Viața ne-o puteți lua, credința nu!” (Preasfinția Sa Ioan Bălan), „Credința noastră este viața noastră!” (Cardinal Iuliu Hossu). Au murit în detenție, iar trupurile Episcopilor de Oradea, Valeriu Traian Frențiu și Ioan Suci, au fost aruncate în gropile comune din Cimitirul Săracilor din Sighetu Marmăției. Așa se explică absența lor fizică între credincioși, zeci de ani, dar nu iubirea și, pentru exemplificare, s-a citit „testamentul Cardinalului Iuliu Hossu”: „Luați dară, scumpii mei, acest cuvânt drept testament al meu în care vă las ceea ce am mai scump, dragostea mea pentru voi toți, pentru scumpi fiii voștri, pentru urmașii lor fără număr”. Această situație explică „iubirea și apărarea Bisericii Greco-Catolice”, ca obiectiv al Reuniunii Mariane. S-a amintit cunoașterea culturii creștine un alt obiectiv - Biserica Greco-Catolică fiind cea care a pus bazele culturii române moderne și, prin oamenii formați de ea, a promovat întotdeauna și continuă să promoveze cultura. A fost subliniată însemnătatea Școlii Ardelene, ai cărei exponenți au fost preoți greco-catolici.

Am dus cu noi în suflete, la Bobota, evlavia pentru Preacurata, acolo s-a unit cu evlavia credincioșilor. Pentru ei am dus cu noi și am lăsat Parohiei Statuia „Maria Rosa Mystica-Pelerina”. Oare putem descrie bucuria ce o trăiesc viitorii membri ai Reuniunii? Știu că în orice moment al vieții, Fecioara îi va ocroti, sunt deja fiii Ei. Și mai știu că vor fi apostolii Ei, vor fi cu Preasfinția Sa Virgil Bercea să-l ajute în efortul de a avea Reuniuni Mariane în toate parohiile Eparhiei, vor fi misionari ai Bisericii ca să-L ducă pe Dumnezeu, să-L ducă pe Domnul și pe Maria lumii descumpănite de azi, imperativ cerut de Papa Francisc.

La sfârșitul întâlnirii mariane, ne-am trezit toți îmbrățișându-ne, nu ne puteam despărți. Și atunci mi-am zis în gând, abia ținându-mi lacrimile „Ce fericită, ce bogată ești, Biserica mea!”

Întâlnirea tinerilor din Protopopiatul Șimleu

Mare lucru și de cinste e omul milostiv, spune Solomon (Proverbe 20,6). Mari sunt aripile milosteniei. Sfășie văzduhul, trece de lună, lasă în urmă Soarele și ajunge în ceruri. Dar, nici acolo nu stă. Trece și de ceruri, înconjoară puterile cerești și se așează în fața tronului Domnului nostru Isus Cristos.

Sâmbătă, 25 iunie 2016, în localitatea Cehei, s-a desfășurat Întâlnirea Copiilor din Protopopiatul Șimleu.

Tema întâlnirii a fost marcată de mesajul cuvântului Evangheliei, de la Matei (5, 47-48)...„Fiți, dar desăvârșiți, precum Tatăl vostru cel din ceruri, desăvârșit este...”. Evenimentul, a debutat la orele 10.00, odată cu primirea micilor enoriași și a preoților, din parohii.

Părintele protopop Nicolae Bode, Părintele paroh Ardelean Vasile Mircea, împreună cu un sobor de doisprezece preoți, din parohiile protopopiatului: Șumal, Porți, Marca, Ip, Cosnicu, Valcău, Plopiș, Drighiu, Halmășd, Bădăcin, Bobota, Șimleu-Silvaniei, Cehei, Iaz au celebrat Sfânta Liturghie, animată și condusă de doamna profesoară Ardelean Gabriela-Mălina, domnul profesor Pocola Teodor, studenții Pocola Carmen, Mărincean Paul, împreună cu alți 5 animatori, de la Biroul Pastoral Oradea și cei 150 de copii.

În continuare, cei prezenți au fost invitați la o agapă frățească.

Programul a continuat prin împărțirea copiilor, în grupuri mixte de lucru, constând în jocuri de cunoaștere, inter-relaționare și dezbateri a cuvântului „milostenie”. Animatorii fiecărui grup au pornit discuțiile / dezbaterile acestei teme, ajutându-se de unele întrebări, de actualitate. În fiecare grup, copiii au desenat morală desprinsă din filmulețele vizionate. După această

etapă, câte un reprezentant, din fiecare grup și-a exprimat simbolistica desenului, urmând jocul cu baloane și diverse bansuri. Atmosfera de bucurie a fost însoțită și de jocurile, antrenate de competiție. Copiii au fost recompensați cu înghețată.

Întâlnirea a fost încheiată de părintele Șanta Ioan, împreună cu animatorii, cântând imnul întâlnirii „Hai-de ,vino...”, urmată de dansuri și plecarea copiilor, în parohiile lor cu feedback-ul acestei zile: Prezența Soarelui este cel mai puțin simțită în viața noastră, fiindcă ne încărcăm și ne frământăm cu problemele cotidiene astfel ,uitând să mai zâmbim. Prezența Vântului forțază și îndoiaie cererile noastre, către Bunul Dumnezeu, iar Furtuna din păcate ne domină viața ,cu nemulțumiri.

Pentru că Dumnezeu este milă și iubire, și fiindcă îl ascultăm pe Tatăl milostivirilor, trebuie să ne schimbăm mentalitatea, pentru a zâmbii și pentru ca optimismul să triumfe!

Gabriela-Mălina ARDELEAN

Intențiile apostolatului rugăciunii pentru anul 2016

SEPTEMBRIE

Universală: Pentru ca fiecare să contribuie la binele comun și la edificarea unei societăți care să pună în centru persoana umană.

Pentru evanghelizare: Pentru ca toți creștinii, participând la sacramente și meditând Sfânta Scriptură, să devină tot mai conștienți de misiunea lor evanghelizatoare.

Vizită pastorală la Viena

Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcopul greco-catolic de Oradea și responsabilul din partea Bisericii Greco-Catolice pentru diaspora, s-a aflat în vizită pastorală la Viena, unde Parohia Greco-Catolică „Coborârea Sfântului Spirit” și-a sărbătorit hramul.

Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie s-a celebrat în Biserica Sfântului Iacob din Viena, alături de părintele Vasile Luțai, rectorul Misiunii Greco-Catolice din Austria, Pr. Ioan Iulian Hotico, Vicar al Misiunii Romane Unite din Austria, preot al Misiunii Române Unite din Wiener Neustadt, Pr. Alexandru Dumitru Suciu, preot al Misiunii Române Unite din Graz și asistent spiritual la „Spitalul Dunărea” din Viena, Pr. Ovidiu Ioan Pinte, preot al comunității românești și vicar al parohiei Romano-Catolice din Kagran, Pr. Gheorghică Dobrică, preot al Misiunii în Linz, rector al capelei Spitalului Hanusch și asistent spiritual al centrului de reabilitare Baumgarten din Viena, Pr. Sergiu Dejeu, Pr. Petre Solomeș, vicar al Parohiei Romano-Catolice Murau.

De asemenea au fost prezenți și părintele Yuriy Kolasa, Vicarul general al Ordinariatului pentru credincioșii de rit bizantin și părintele dr. Larry Hogan, Exorcistul Arhiepiscopiei de Viena, fost rector al ITI (International Theological Institute).

Preasfinția Sa Virgil, în cuvântul de învățătură, le-a vorbit celor prezenți despre credință, salutând comunitatea românească din Viena și pe Excelența Sa Bogdan Mazuru, Ambasadorul României în Austria, prezent la Sfânta Liturghie. La sfârșitul Sfintei Liturghii, Preasfinția Sa a făcut o rugăciune ca mulțumire adusă lui Dumnezeu pentru tot ajutorul oferit.

Răspunsurile la Sfânta Liturghie au fost date de către corul parohial format din soliștii Operei din Viena.

Biroul de presă

„Împreună pentru Europa”

În perioada 30 iunie-2 iulie 2016 s-a desfășurat la Munchen un Congres al reprezentanților Mișcărilor și Comunităților creștine din Europa, la care au participat 1700 de membri, din 40 de țări, cu dorința de a sublinia valorile creștine în contextul provocărilor actuale ale Europei. Rețeaua ecumenică „Împreună pentru Europa” a inițiat propriul parcurs în 1999. Manifestarea din München s-a aflat sub patronajul UNESCO, al Consiliului European, al Parlamentului European și al Comisiei Europene.

„«Unitatea este posibilă» este o afirmație absurdă astăzi într-o Europă marcată de terorismul global, de înmulțirea războaielor, de migrații cu dimensiuni biblice, de intoleranța crescândă?”, s-a întreat în intervenția sa Maria Voce, lider al focolarinilor. „Vorbim despre un vis, despre o utopie? Nu. Vorbim despre o experiență pe care diferite mișcări și comunități creștine din Europa o trăiesc

deja de peste 15 ani, mărturisind că unitatea este posibilă”.

În timpul Congresului au mai avut intervenții: secretarul general al Consiliului Ecumenic al Bisericilor, Olav Fykse Tveit, Eminentele lor Cardinali: Kurt Koch și Reinhard Marx, episcopii evanghelici Frank Otfried July și Heinrich Bedford-Strohm, mitropolitului ortodox Serafim Joanta, reprezentând diferitele Biserici. Din partea Mișcărilor și Comunităților au intervenit Maria Voce (Mișcarea Focolarinilor), Gerhard Pross (Ymca Esslingen), Andrea Riccardi (Sfântul Egidiu), Michelle Moran (ICCRS), Walter Heidenreich (FCJG Luedenscheid), părintele Heinrich Walter (Mișcarea Schönstatt).

Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, de Oradea a fost reprezentată de către doamna Ramona Dragoș, responsabil al Biroului Pastoral pentru laici, la invitația domnului Gerard Testard, membru al Comitetului de orientare al Congresului.

„Împreună pentru Europa” s-a încheiat la Karlsplatz unde au fost transmise mai multe mesaje ale diferitelor personalități și comunități. Mesajul final al Mișcărilor și Comunităților prezente a fost: „Europa nu trebuie să devină o fortăreață și să ridice noi frontiere. Nu există alternativă pentru a trăi împreună. Cerem tuturor creștinilor să înlăture barierele. Datoria noastră este să trăim Evanghelia lui Isus Cristos, și să o mărturisim prin cuvinte și fapte. Ne angajăm ca în lume să sporească unitatea și pacea”

Biroul de presă

Alin CREȚU

Inteligența dincolo de limite

Din când în când, în unele familii se nasc copii supradotați, părinții aflându-se în situația de a nu ști cum să procedeze. Ei au caracteristici aparte, reflectate în comportamente și în modul de a gândi. Copiii supradotați pot prelucra o cantitate mai mare de informații în aceeași unitate de timp și de o calitate superioară decât congenerii lor care nu dispun de această resursă. Oare de ce se nasc cu aceste calități net superioare? Poate sunt speranța pentru viitorul mai bun al omenirii.

În timp unii dintre ei se pierd (nu există nicio corelare între succesul social și supradotare, mulți copii de acest fel putând fi victima excluderii sociale din cauza competitivității lor deosebite), alții o iau pe căile pregătite de către societate iar ceilalți își canalizează energia spre lucrurile mai puțin bune. Civilizația, umanitatea în ansamblu, a fost „împinsă” înainte, de acești oameni, vectori ai progresului pe diferitele paliere ale interesului personal cărui li s-au dedicat. Este foarte interesantă răspândirea lor în toate domeniile, astfel încât nici un sector de activitate nu rămâne păgubit de lipsa inteligențelor care sunt dincolo de limite.

Dezvoltarea capacităților umane se face pe mai multe direcții: intelectuală exprimată prin diverse forme de gândire; afectivă și emoțională; spirituală, socială; interpersonală; intrapersonală; artistică; kinestetică; senzitivă; de empatizare cu mediul natural și altele. Pe fiecare componentă de dezvoltare a capacităților există etape ce corespund complexității gândirii la un moment dat. Paradoxal copiii supradotați sunt frecvent caracterizați de către familie sau școală cu apelative ce arată gradul redus de comunicare cu mediul lor social: obraznici, impertinenți, ciudați, točilari. Deși au capacități intelectuale deosebite nu totdeauna au rezultate școlare pe măsură, deoarece interesele lor sunt diferite de cele promovate de școală, acolo plictisindu-se, programa școlară nerăspunzând cu nimic la ce-i interesează. Pentru un copil supradotat care a învățat să citească la doi sau trei ani, întrebând adulții ce reprezintă semnul unei litere, scrierea și citirea din școala primară devin neinteresante, el deseori va scrie cu greșeli de redactare, deoarece interesele sale sunt deplasate față de cele ale colegilor de generație.

Copiii obișnuiți, în jurul vârstei de 10 ani, au aproximativ 95-98% din inteligența măsurabilă prin teste IQ deja formată. Restul procentelor se dezvoltă mai târziu, iar acumularea de experiență și dezvoltarea la un nivel mai înalt a aceluiași abilități vizibile la 10 ani, formează partea cea mai importantă a dezvoltării lor ulterioare. Prin contrast copii supradotați care datorită asincroniei sunt perfecționiști, continuă să-și îmbunătățească inteligența de-a lungul întregii vieți. Aceasta dă naștere deseori la forme de inadaptare la

un mediu social aplatizat și la căutarea unui mediu social în care să-și poată continua dezvoltarea capacităților (știința, tehnologie de vârf etc). Din acest motiv deși copiii supradotați se găsesc distribuiți aleator în toate mediile sociale sau culturale, adulții supradotați ce au reușit să fie integrați social se găsesc cu preponderență în anumite activități.

O alternativă pentru orientarea spre succes este definirea supradotării ca fiind o dezvoltare avansată în orice domeniu. Șansa presupune întâlnirea copilului supradotat cu persoana care să-l descopere și să-l orienteze. Educația copiilor supradotați nu este una elitistă, nu se adresează unui procent redus, ci, prin programele de acumulare, accelerare și îndrumare, sunt promovate, formate și dezvoltate abilitățile naturale și potențialele tuturor categoriilor de copii. Fiecare copil este înzestrat de natură cu har și potențial. Curiozitatea, întrebările și observațiile deosebite, mature îl fac pe copilul supradotat să aibă deseori caracteristici greu compatibile cu propriul mediu social înconjurător și să găsească cu dificultate alte persoane cu care să comunice. Este nevoie de o educație în spiritul creativității ca stimul al relațiilor socio-emoționale, în familie, școală sau în grupul de elevi. Acțiunile, așteptările și scările de valori ale contextului social joacă un rol important în dezvoltarea și educarea tinerilor supradotați și foarte talentați.

Particularități ale copiilor creativi sunt: starea de reverie; preferă un anumit grad de dezordine în desfășurarea activităților și o rigoare mai scăzută, aparentă, în enunțuri și argumentări; au diverse perspective din care privesc lucrurile, punând dogmele sub semnul întrebării; sunt interesați de mister, inexplicabil, aventură, fantastic; sunt fascinați de nou, mai ales în domeniul preferat și caută să aibă acces la tot ce este de actualitate; încrederea în sine, curajul de asumare a riscului și capacitatea de a învăța din greșeli; simțul critic cu privire la calitatea producțiilor proprii crește valoarea elaborărilor personale, dar scade rata productivității; sunt conștienți de propriul potențial creativ; au nevoie de timp personal, petrecut într-o relativă izolare. Copiii supradotați pot fi fragili în unele situații unde sunt la nivelul vârstei lor și performanți în alte direcții unde sunt mult mai dezvoltați decât arată etatea lor. Această caracteristică a dezvoltării copiilor supradotați și talentați face de asemenea ca nevoia de educație într-un sistem să fie diferențiată printr-o ofertă diferită față de cea de masă. Copiii supradotați suferă traume majore dacă sunt împreună cu generația lor din cauza relaționării cu mediul lor social, deoarece: au modele de univers diferite de cei din generația lor; interesele nu corespund cu ale generației lor; au nevoi de informare pe care nu le aco-

(continuare în pag. 13)

(urmare din pag. 12)

peră sistemul școlar de masă; colegii de generație îi hărțuie. Copiii supradotați interacționează bine cu cei din generații mai mari deoarece: au interese și direcții de dezvoltare a abilităților similare cu ale lor; pot relaționa uneori cu adulți care au capacități intelectuale similare.

Supradotarea este o manifestare umană deosebită, cu multiple fațete, având ca element comun excepționalitatea realizată prin combinarea unor capacități intelectuale și aptitudini deosebite cu anumite trăsături de personalitate (și în condițiile unui mediu socio-familial-cultural favorizant). Potențialul deosebit al copiilor supradotați le dau posibilitatea de a rezolva problemele deosebite și crizele umanității. Supradotații au un mare risc social și nevoi deosebite, trebuind protejați pentru a putea să-și realizeze propriul potențial. Supradotarea poate fi ascunsă din considerente de protecție socială. Mulți își inhibă dezvoltarea personală pentru a putea trăi printre ceilalți oameni fără a crea reacții adverse sau o ascund prin hobby-uri unde pot fi performanți fără a fi în pericol de excludere din grupul social. În general supradotații nu recunosc că au abilități deosebite, considerând că sunt oameni comuni cu o bună formare profesională sau cu hobby-uri personale. Supradotarea este statistic egal reprezentată la ambele genuri (bărbați și femei), în toate mediile sociale și culturile. Această manifestare a supradotării are totuși și caracteristici culturale antrenate de mediul cultural tradițional, care face ca diferențele de direcție a supradotării să existe între diferitele culturi. S-a evidențiat că nu există supradotați mai mulți în familiile de intelectuali decât în restul celorlalte. Când inteligența, creativitatea și auto-motivația funcționează concomitent într-un mediu social și educațional care-i hrănește pe copii supradotați, aceștia pot atinge performanțe deosebite în dezvoltarea propriului potențial. Copiii supradotați formează între 2 - 6% din populația statistică, viteza de creștere a inteligenței lor fiind mai mare de aproximativ 10 ori la copii supradotați decât la ceilalți copii.

Nu toți oamenii cu inteligențe deosebite se realizează social. În MENSA - care este organizația oamenilor adulți cu inteligență, peste 130 pe scara Stanford Binet- pot fi găsiți atât premianți Nobel cât și șoferi de taxi care au inteligența măsurabilă asemănătoare.

Pentru a avea repere, să vedem cum se clasifică inteligența (IQ):

140 și peste Geniu = Savant

Între 120 și 140 = Deosebit de Inteligent

Între 110 și 120 = Foarte Inteligent

Între 90 și 110 = Normal sau cu o inteligență

medie

Între 80 și 90 = Inteligență mediocră

Între 70 și 80 = La limita deficienței mintale

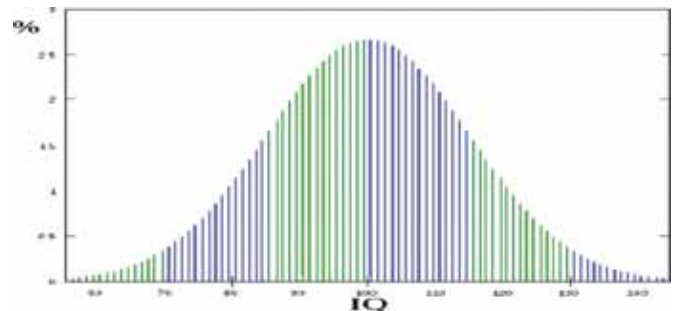
Între 50 și 69 = Înapoiat mental (Cretin)

Între 20 și 49 = Imbecil

Sub 20 = Idiot

Conform teoriei lui Gauss, mai exact la Distribuția Gaussiană (normală) toate variabilele tind să se concentreze în jurul unei valori. Adică orice am măsura, dacă avem de-a face cu cifre destul de mari, ar trebui să poată fi reprezentat grafic sub forma unui clopot (curba lui Gauss).

În graficul de mai jos vedem distribuția în funcție de coeficientul de inteligență.

Pentru o mai bună înțelegere a graficului, este bine să înțelegem că:

50% din populației se regăsesc în intervalul unui IQ de 90-110 ;

70% din populației se regăsesc în intervalul unui IQ de 85-115;

95% din populației se regăsesc în intervalul unui IQ de 70-130;

99,5% din populației se regăsesc în intervalul unui IQ de 60-140.

Tocmai de aceea, copii supradotați, incluși în diferite forme de școlarizare, au nevoie de accesibilizarea disciplinelor conform necesităților lor. Se poate face prin stabilirea unor cadre în care să se desfășoare lecțiile, respectiv să fie unele informale, ca de exemplu: Centrul de instruire a salvatorilor de la Sântion ce vizează creșterea nivelului de cunoaștere a echipelor profesionale sau voluntare implicate în acțiuni de salvare, mai precis a cadrelor care acționează în situații de urgență: medici, pompieri, asistenți, paramedici, salvatori montani și scafandri; în diferite clinici, care au o multitudine de specializări sau domenii de activitate; în spitale; la Universitate etc;

Profesorii care lucrează cu elevii supradotați pot accesibiliza conținutul discipulelor prin: întocmirea pentru predare a unui curriculum diferențiat, flexibil, individualizat, și provocator din punct de vedere academic, în funcție de nevoile specifice ale elevilor; să varieze viteza de predare și gradul de complexitate al conținutului disciplinelor; pregătirea personală continuă la standarde înalte; să participe la activități de dezvoltare profesională adresată elevilor dotați; să cunoască și să implementeze reglementările în domeniu; să utilizeze o abordare diagnostic - prescriptivă

(continuare în pag. 17)

Schimb de experiență a tinerilor

În perioada 20-24 iulie 2016, Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, de Oradea, prin Biroul Pastoral a desfășurat un proiect adresat tinerilor alături de Diecezele de Matera, Acerenza, Melfi, Tricarico și Potenza (Italia) ca o pregătire pentru Întâlnirea Mondială a Tinerilor care a avut loc la Cracovia, în Polonia din 24-31 iulie 2016, având ca și temă propusă de Sfântul Părinte Papa Francisc: „Fericiți cei milostivi că aceia se vor milui” Mt.5,7.

Schimbul de experiență dintre cei 70 de tineri români și 70 de italieni ce a avut loc la Oradea, în prezența a doi episcopi, Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcopul gazdă și Excelența Sa Gianfranco Todisco, episcop de Melfi, s-a dorit a fi un eveniment deosebit pentru orașul nostru și un schimb cultural deosebit pentru a împărtăși culturi diferite, cu aceleași valori creștine.

Biserica dorește să înțeleagă preocupările și nevoile tinerilor de azi și să le fie alături, oferindu-le diferite momente în care ei să devină protagoniști. Astfel au fost organizate întâlniri cu autoritățile locale, vizite ghidate în județul și orașul nostru, momente de rugăciune și cateheze, activități ludice și de creație și nu în ultimul rând un spectacol cu tematică creștină în Piața Unirii, vineri începând cu orele 20.00, avându-l ca invitat special pe Randi. Știm că tinerii din ziua de astăzi ascultă muzică și trăiesc ceea ce ascultă, ca Biserica dorim să ne alăturăm călătoriei lor prin viața.

Prima zi a schimbului de experiență

Ziua a început cu o întâlnire de cunoaștere unde Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcop greco-catolic de Oradea și Excelența Sa Gianfranco Todisco, episcop de Melfi au adresat participanților câteva cuvinte de salut.

Jocuri de cunoaștere, pictură, cântece și voie bună au fost activitățile principale ale acestei zile premergătoare Întâlnirii Mondiale a Tineretului din Cracovia. Am făcut cunoștință cu musafirii veniți din Italia cu care ne înțelegem foarte bine, dincolo de barierele lingvistice și culturale.

Am descoperit că ne unesc prietenia, muzica și credința chiar dacă suntem din țări diferite și nu avem o limbă comună în adevăratul sens al cuvântului. Cu toate acestea, vorbim „limba iubirii”, după cum a spus și Prea Sfinția Sa, episcop Virgil Bercea în timpul liturghiei. Slujba în rit latin a fost oficiată de Excelența Sa Gianfranco Todisco, alături de Preasfințitul Virgil, în Biserica Seminarului și a fost animată de grupul de tineri italieni.

După liturghie am admirat creațiile plastice, desenele și chiar un filmuleț, realizate în grupuri de lucru din această după-amiază. Seara s-a încheiat cu o ieșire recreativă în oraș.

Zile pline pentru participanții schimbului de experiență

Ultimele două zile au fost pline pentru participanții la schimbul de experiență organizat de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, de Oradea. După ce vineri, tinerii au vizitat orașul și împrejurimile, seara s-a încheiat cu un concert extraordinar în Piața Unirii. Aici au urcat pe scenă artiști și interpreți orădeni și nu numai: Carla Marin, Alexandru Cristea, Ansamblul Folcloric Lioara, Claudia Gui, Andrada Abrudan, Davide Gruosso și Ovidiu Lazăr.

Capul de afiș al serii, dar și cel mai așteptat de cei aflați la concert a fost Randi, care a energizat audiența româno-italiană cu piese precum „Dansăm” sau „Visător”. De asemenea, a cântat și un calup format din piese cunoscute ale altor cântăreți.

Printre piesele care au răsunat pe scenă se numără și imnul Zilei Mondiale a Tineretului Catolic ce a avut loc anul acesta în Cracovia. Imnul a fost interpretat limbile română și italiană: „Binecuvântați cei milostivi”/ „Beati i misericordiosi”, traduceri ale piesei originale compuse de Jakub Blycharz. Concertul s-a încheiat cu o rugăciune condusă de Preasfinția

(urmare din pag. 14)

Sa Virgil Bercea și Excelența Sa Gianfranco Todisco, episcop de Melfi.

Sâmbătă, tinerii români și italieni au vizitat Peștera Urșilor, o capodoperă a naturii, unicat în România și Europa prin formațiunile ei calcaroase.

Istoria recentă a Peșterii Urșilor a început în data de 17 septembrie 1975, odată cu explozia care i-a permis lui Traian Curta să facă descoperirea care ulterior avea să devină unul din cele mai importante obiective turistice din România, fiind vizitată de numeroși turiști români și străini. O adevărată provocare a fost traducerea în limba italiană pentru un grup de peste o sută de vizitatori a discursului pe care ghidul l-a ținut în timpul vizitei.

La întoarcerea spre Oradea, grupul a vizitat Biserica cu hramul „Buna Vestire” din localitatea Pocola, unde a avut loc un scurt moment de rugăciune.

Seara de sâmbătă s-a încheiat cu o cateheză ținută de părintele vicar general Olimpiu Todorean și cu Via Crucis (Calea Crucii) ținută pe Dealul Ciuperca. La această comemorare a patimilor lui Cristos au fost prezenți tinerii italieni, români, dar și alți credincioși orădeni, însoțiți de cei doi episcopi și preoți.

Bianca DACIN

Ultima zi a schimbului de experiență

Ultima zi a schimbului de experiență dintre tinerii români și italieni s-a încheiat duminică cu Sfânta Liturghie celebrată în Catedrala Sfântul Nicolae de către Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcopul greco-catolic de Oradea și Excelența Sa Gianfranco Todisco, episcop de Melfi.

Cuvântul de învățătură a fost rostit de către Excelența Sa Gianfranco și s-a referit la Evanghelia vindecării celor doi demonizați din Gadara. Amintim faptul că Excelența Sa a însoțit grupul de tineri din Diecezele de Melfi, Matera și Acerenza aflați la Oradea pentru un schimb de experiență cu tinerii Eparhiei de Oradea. Răspunsurile la Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie au fost date de către tinerii greco-catolici din Eparhie.

La sfârșitul Sfintei Liturghii, Preasfinția Sa Virgil a dăruit Excelenței Sale Gianfranco Todisco un engolpion, ca mulțumire pentru aceste zile în care tinerii români și italieni au putut lega prietenii noi, împărțind culturi diferite dar cu aceleași valori creștine.

Seara, în jurul orelor 23.00, tinerii Episcopiei de Oradea și tinerii celor trei Dieceze din Italia au pornit în pelerinaj spre Cracovia, unde au avut loc Zilele Mondiale ale Tineretului Catolic la care a participat și Sfântul Părinte Papa Francisc.

Biroul de presă

Tineri din Italia în vizită la Primăria Oradea

În perioada 20-24 iulie 2016, Episcopia Greco-Catolică de Oradea organizează un schimb de experiență cu Diecezele de Matera, Acerenza, Melfi, Tricarico și Potenza (Italia), ca o pregătire pentru Întâlnirea Mondială a Tinerilor din 24-31 iulie, de la Cracovia, în Polonia.

Cu ocazia acestui eveniment, participanții la schimbul de experiență au vizitat Primăria Oradea, unde au fost primiți de către viceprimarul Florin Birta. În discursul său, viceprimarul le-a prezentat municipiul Oradea, a arătat că municipiul este un oraș multicultural și multiconfesional în care toți cetățenii trăiesc în bună înțelegere, iar Oradea este un oraș în continuă transformare, fiind printre primele orașe din România care accesează cu mult succes fonduri europene. Ca exemplu, viceprimarul a menționat Piața Unirii, dealul Ciuperca, locații care de asemenea vor fi vizitate de către tinerii din Italia.

„În numele administrației locale vă doresc ședere plăcută în Oradea, vă mulțumesc că ați ales să vizitați orașul nostru, iar Episcopiei Greco-catolice și Presfin-

ției Sale Virgil Bercea îi mulțumesc pentru sprijinul acordat și pentru colaborarea eficientă pe care o avem”, a spus viceprimarul Birta.

La rândul său, episcopul Bercea a prezentat pe scurt istoria orașului Oradea și a subliniat importanța relației dintre tinerii din Oradea și cei din Italia.

www.oradea.ro

Tabără de vis pentru copii

Asociația Caritas Eparhial Oradea a organizat o tabără de vară la Holod pentru copiii care frecventează Centrul de Zi din Oradea și din Ioaniș. Pentru ca micuții să aibă o tabără de vis, coordonatorii celor două centre, voluntarii orădeni, precum și câțiva voluntari italieni, au organizat o gamă variată de activități.

Copiii au avut parte de activități educative și distractive (jocuri de interior și în aer liber, lecții biblice, picturi pe față, întâlnire cu clovnii, mini-disotecă, drumeții, activități de creație etc.). În tabăra de la Holod, copiii au învățat să lucreze în echipă și să socializeze. Totodată, organizatorii le-au propus jocuri menite să le dezvolte creativitatea și imaginația.

Pe de altă parte, organizatorii taberei au încercat să-i învețe pe copii să-și gestioneze timpul, să găsească sens în orice lucru și întâmplare și le-au propus modalități de a petrece timpul liber, evitând comunicarea virtuală. „Am reușit să-i învățăm pe copii cum să-și folosească timpul într-un mod util și plăcut, fără a-l pierde comunicând virtual ore nesfârșite în fața computerului sau a telefonului. I-am învățat ce înseamnă să trăiești alături de prieteni adevărați, să se bucure din plin de anii copilăriei și de zilele minunate ale vacanței de vară”, a spus Alessandra Crovasce, inima acestei tabere.

Copiii au spus că în tabără au învățat ce înseamnă prietenia, dar și să socializeze.

„Pentru mine această experiență a fost un bun prilej de a cunoaște oameni noi, de a relaționa și de a schimba impresii cu voluntarii veniți din Italia. În această tabără am învățat o mulțime de lucruri: să ne adaptăm

diferitelor situații, să ne organizăm mai bine, să încercăm să ne implicăm mai mult în a oferi bucurii altora. Dar mai ales, ne-am făcut prieteni și am învățat cum să petrecem timp plăcut împreună”, a mărturisit Andrada Bernadet.

Adreea Ciuciu, tabăra a ajutat-o să fie mai calmă și să fie un exemplu mai bun pentru alții, în special pentru copii.

„Am învățat că exemplul este cel mai important și că oamenii vor imita întotdeauna ce faci, nu ce spui. În această tabără m-am descoperit pe mine, într-un fel. Mi-am dat seama că pe viitor mi-ar plăcea să-mi aleg o meserie în care să pot să fiu exemplu pentru copii, să îi ajut și să mă implic în dezvoltarea acestora. Experiența cu tinerii voluntari din Italia m-a făcut să descopăr câteva dintre obiceiurile lor și să mă bucur că acest schimb de experiențe a fost favorabil”, a mai spus Andreea Ciuciu.

Crina DOBOCAN www.bihon.ro

Tabăra de vară 2016

Copiii din Parohia Greco-Catolică Beiuș au participat la tabăra de vară, ediția 2016, organizată pe Valea Drăganului.

Zilele de 11-14 iulie au fost marcate de veselie a copiilor din Parohia Greco-Catolică Beiuș. Aceasta, alături de Asociația „Ave Miriam” a organizat tabăra de vară, ediția 2016, în cadrul mirific al Văii Drăganului, în Lunca Vișagului. „Casa Bihoreană” a oferit tot ceea ce grupul își putea dori: o curte și un teren de joacă pentru jocurile comunitare și zburdare, o piscină pentru răcorire, un culcuș așteptat când oboseala înfrânse energicii participanți. Parohia, prin familia preotului, a călugărițelor și a enoriașilor dăruți, a voluntarilor, s-au îngrijit neobosit ca zilele să fie trăite în siguranță, armonie și veselie, atât în timpul jocului și al cântecelor cât și în drumeție, iar „vlăstarele” creștine, trup și suflet, să fie bine hrănite.

Tema acestei tabere - „Iubind sunt fericit” – structurată pe trei cateheze biblice interactive, a dorit să stimuleze prin cunoaștere și recunoștință ideala stare de iubire, prietenie și responsabilitate față de ceea ce Dumnezeu ne-a dăruit: creația, familia și propria noastră ființă. Liturgia de mulțumire s-a încheiat printr-o recapitulare materializată într-un gest simbolic „inevi-

tabil” al vieții după model creștin: urmând cuvintele părintelui Zorel, copiii așezați anterior într-un semicerc în fața altarului adaptat, au fost invitați a constata distanța dintre ei, distanță care, după înaintarea cu pași mărunți, a dispărut treptat, copiii ajungând a se uni și a sfârși înaintarea într-o prietenoasă atmosferă a unei mari îmbrățișări.

Biroul de presă

INTELIGENȚA...

(urmare din pag. 13)

pentru planificarea educațională care permite stabilirea gradului în care activitățile de predare și de învățare pot fi diferențiate adecvat pentru fiecare elev supradotat; să opereze modificări curriculare în baza punctelor forte ale elevilor, a intereselor, abilităților și a rezultatelor acestora, precum și în baza stilurilor de învățare; să permită elevilor dotați să progreseze continuu prin testarea cunoștințelor dobândite anterior; să pună accent pe procesul de învățare și pe producția unor opere creatoare, precum și să pună accent pe informațiile avansate; să ofere oportunități interdisciplinare; să fie flexibili, deschiși ideilor noi, și să favorizeze spiritul creator; să programeze cu regularitate oportunități de lucru cu alți elevi dotați sau care au abilități și interese similare; să încurajeze gândirea independentă, inclusiv capacitatea de a se confrunța cu puncte de vedere variate și diferite; să grupeze elevii dotați în mod flexibil, după necesități; să le insuflă elevilor dotați sentimentul conștientizării sociale, o direcție pentru utilizarea capacităților acestora de lider, și realizarea responsabilităților atașate abilităților intelectuale unice ale acestora; să creeze cadrul propice pentru o atmosferă deschisă, non-punitivă, în care se pot exprima diferențe de opinie, se valorizează activitatea intelectuală, se încurajează gândirea precisă și se promovează creativitatea; să caute resurse diverse, materiale avansate sau oportunități neobișnuite care să fie utilizate de elevi; să utilizeze tablele inteligente, internetul, laptopurile; să le ofere oportunitatea de a

pregăti ei (elevii) lecția care urmează a fi predată, prin rotație; modalitățile de evaluare a muncii elevilor să fie de tip informal; elevii să întocmească infografice în funcție de lecția pe care o au.

Părinții să participe la programe de sprijin care le permit informarea și formarea prin școală, precum și sensibilizarea cu privire la aceste probleme și participarea la activitățile științifice naționale și internaționale care au ca temă copiii supradotați; să le permită copiilor participarea la cursuri suplimentare și înscrierea în diferite asociații; să fie flexibili și toleranți în relația cu copiii.

Elevii supradotați să utilizeze pentru experimentarea modurilor de învățare / predare a lecției Hangout din Google; să lucreze pe baza învățării prin cooperare; să aducă completările pe care le consideră necesare fiecărei lecții în parte; să utilizeze în exemplificarea de către ei a lecției, jocul de rol (costumare și dialog specific); prezentarea informațiilor suplimentare pe care le au la fiecare lecție; regula celui mai bun din fiecare zi, la fiecare disciplină, în care celui care se face remarcat prin performanțe i se acordă un simbol.

Educația copiilor supradotați s-a dovedit a fi soluția de viitor pentru dezvoltarea pe mai multe domenii în termen mediu sau lung. Domeniile de eficiență sunt: științele, leadership, comunicare și mass media, relațional uman, protecția mediului natural, artele, literatura și bussines-antreprenoriat.

Tinerii Eparhiei Greco-Catolică de Oradea prezenți la Întâlnirea Mondială a Tinerilor

„Ferițiți cei milostivi, pentru că ei vor afla milostivire” (Mt 5,7) a fost tema celei de-a XXXI-a Întâlnire Mondială a Tineretului care a avut loc în binecunoscutul oraș al Poloniei, Cracovia.

Fiind îndemnați de aceste cuvinte, un frumos grup de 51 de tineri aparținând Eparhiei Greco-Catolice de Oradea, însoțiți fiind de 3 preoți și de o soră, am luat parte la mult așteptatul moment din Cracovia, în perioada 25-31 iulie 2016. Această întâlnire a fost precedată de un schimb de experiență între tinerii Eparhiei de Oradea și tinerii proveniți din Diecezele: Matera, Acerenza, Melfi, Tricarico și Potenza din Italia.

Cuvintele nu pot descrie ceea ce am trăit noi acolo în acele zile!

În prima zi, am vizitat orașul Czestochowa care adăpostește un frumos sanctuar al Fecioarei Maria, mănăstirea Jasna Gora. Aceasta este un loc de pelerinaj în Biserica Catolică datorită faptului că adăpostește o icoană făcătoare de minuni, cunoscută sub numele de Madona Neagră de la Czestochowa. În capela centrală a acestui sanctuar, preoții care ne-au fost călăuză au concelebrat Sfânta Liturghie împreună cu Agostino Vallini, vicarul Romei. Din programul zilnic nu a lipsit Sfânta Liturghie care ne-a permis să îl primim cu adevărat pe Isus Cristos în noi.

Câteva din importanțele momente la care am luat parte sunt: Sfânta Liturghie de deschidere, catehezele ținute de episcopi din întreaga lume în diferite limbi, pentru noi, tinerii din România, catehezele au fost ținute de episcopii noștri români, Preasfințitul Părinte Virgil Bercea, episcopul de Oradea, Preasfințitul Părinte Florentin, episcop de Cluj-Gherla, Preasfințitul Petru Gherghel, episcop de Iași, în Parohia Stanislawa, ceremonia de primire a Sfântului Părinte Papa Francisc, Calea Sfintei Cruci celebrată cu toții alături de Sfântul Părinte în Błonia Park-Cracovia, noaptea de veghe și rugăciune împreună cu Sfântul Părinte din Campusul Milostivirii, Sfânta Liturghie de încheiere celebrată de Sfântul Părinte și anunțarea locului viitoarei Întâlniri Mondiale a Tineretului ce va avea loc în 2019 în Panama. Au mai fost prezenți și Preasfințitul Părinte Alexandru Mesian, episcop de Lugoj și Preasfințitul László Böcskei, episcop de Oradea.

Am luat parte la o experiență unică din care fiecare a învățat ceva. Am luat parte la o adevărată sărbătoare a prieteniei și a fericirii! Mergeam pe stradă și ne salutăm cu toții, băteam palmele sau ne îmbrățișam cu tineri din întreaga lume, ca și cum am fi prieteni de mult timp. Un sentiment extraordinar pe care doar dacă îl experimentezi poți cu adevărat să îl simți. Străzile erau pline tineri veseli, care cântau, dansau și acest lucru automat te molipseau și pe tine, oricât de trist sau indispus ai fi fost. A fost nemai-pomenit să vezi tineri de vârsta ta cu același scop.

L-am văzut pe Sfântul Părinte Papa Francisc de mai multe ori în timpul șederii noastre în Cracovia și de fiecare dată a fost primit cu bucurie și veselie de absolut toți tinerii. Am primit numeroase sfaturi din partea Sa pe care cu siguranță fiecare dintre noi le va pune în aplicare, în locul în care trăiește și în care își desfășoară activitatea.

Mulțumim Bunului Dumnezeu că ne-a ocrotit și că ne-a ajutat să ajungem cu bine acasă! Îi mulțumim de asemenea și pentru minunatele zile petrecute în Cracovia, unde am fost ocrotiți de cei doi mari Sfinți ai Poloniei, de Sfânta Faustina și de Sfântul Papa Ioan Paul al II-lea.

Câteva din părerile participanților sunt:

„Mi se pare extraordinar faptul că ne-am întâlnit cu atâția tineri cu aceleași valori morale. Mi-a plăcut îndemnul Sfântului Părinte de a nu sta cu privirea plecată, ci de a înfrunta lumea cu fruntea sus”.

„M-am distrat foarte tare și cum a spus și Sfântul Părinte: mulți dintre noi nu au intrat la pensie încă, deci e un lucru bun”.

„E plăcut să vezi tineri de diferite națiuni că se salută pe stradă”.

„Momentul care m-a impresionat a fost când Sfântul Părinte ne-a spus să ne rugăm cu toții în gând și atunci, în liniștea aceea, parcă toate rugăciunile noastre s-au înălțat spre cer”.

„Am văzut oameni care-și împărtășeau tradițiile și experiențele, iar statul la comun ne-a învățat să ne acceptăm unii pe alții”.

„Calea Crucii de pe câmp mi-a plăcut foarte mult deoarece fiecare din acele texte erau din tema întâlnirii, iar fiecare stațiune avea o faptă a milei trupești sau sufletești”.

„O experiență minunată! Mi-a plăcut că ne-am adunat atâția tineri în numele Domnului și că am stat cu toții împreună”.

„Am cunoscut multe persoane frumoase și mă bucur că plec de aici cu fericire și liniște sufletească”.

„Entuziasmul altora ne-a contaminat!”.

Alexandra-Cristina SZŪCS

ASTRU Oradea la Zilele Mondiale ale Tinerilor de la Cracovia

Înarmat cu mult optimism și încredere tinerească am pornit cu un grup de 7 tineri spre Polonia unde urma să participăm la întâlnirea cu Sfântul Părinte papa Francisc. Am avut ocazia în această perioadă de două săptămâni să trăiesc momente minunate alături de tinerii pe care i-am însoțit dar și de tinerii din Croația, Peru, Venezuela, Polonia și Cehia în perioada de pregătire, de o săptămână petrecută în comunitatea Surorilor Ursuline din Czestochowa.

Czestochowa, orașul sfânt al polonezilor este binecuvântat de Preacurata Fecioară Maria, care este zugrăvită pe icoana Madona Neagră, icoană foarte veche, făcătoare de minuni, pe care noi românii care am fost în pelerinaj la Cacica am văzut o reproducere a ei la acest sanctuar marian din Moldova. Am fost impresionați aici de felul cum Preacurata îi adună pe creștini în jurul ei și-i duce cu dragostea-i de mamă la Isus. Am fost de asemenea impresionați de unitatea poporului polonez în jurul preoților și conducătorilor lor. Am fost mișcați de reverența pe care o au față de sfinții și martirii neamului lor și nu sunt puțini, iar la sanctuarul marian din Czestochowa am fost uimiți de capela cu sfinții polonezi, unde sunt sute de chipuri zugrăvite cu acești oameni, care s-au născut aici și au călcat pe urmele lui Isus.

De asemenea, acest popor minunat a avut și are conducători dedicați cauzei nației lor, astfel chiar la ieșirea din capela unde este expusă spre venerare icoana mariană, deja autoritățile ecleziale au pus o piatră în memoria sfinților de la Katyn care sunt peste 22 de mii de ofițeri și intelectuali din 1940 masacrați din ordinul lui Stalin, dar și cei din 88 de martiri din conducerea statului polonez, care, când s-au întors de la evenimentele de comemorare ai eroilor de la Kathyn, s-au prăbușit cu avionul la Smolensk în 10 aprilie 2010. Președintele statului de atunci, împreună cu principalii conducători ai Poloniei, erau în acel avion.... oameni pe care nația polonă i-a iubit pentru că i-au ajutat să-și afirme identitatea, să și-o întărească și le-a apărât inte-

resele în noua ecuație politică de organizare a Europei, au plătit cu viața lor pentru că au avut curajul să ceară ceea ce se cuvenea Poloniei atât occidentului cât și mai ales marii Rusii cred polonezii.

În a doua parte a întâlnirii am fost la Cracovia unde, împreună cu un grup de 50 de tineri din Oradea și 2,5 milioane de pe Terra, ne-am rugat cu Sfântul Părinte Papa Francisc pentru lume, pentru tineri cu speranța că tot mai mulți căutându-l pe Domnul prin Isus ne apropiem de El. În prima zi de la Cracovia ne-am propus să descoperim în cel de lângă noi doar frumosul, pentru a deveni și noi din punct de vedere spiritual mai frumoși, mai buni, slujitori ai Împărăției și unii dintre noi chiar au reușit.

Sfântul Părinte Francisc spunea, „dragi tineri, nu am venit în lume pentru a vegeta, pentru a trece comod prin ea, pentru a face din viața noastră un divan care să ne adoarmă. Din contră, am venit în lume pentru altceva, pentru a lăsa o urmă. Este foarte trist să ne petrecem viața fără a lăsa ceva în urma noastră. Când alegem comoditatea, confundând fericirea cu a consuma, atunci prețul pe care îl plătim este foarte, foarte scump: pierdem libertatea”.

Pontiful a subliniat că Isus nu este Domnul confortului și al comodității. Pentru a-L urma pe Isus este nevoie de curaj, trebuie schimbat acel divan al comodității cu o pereche de pantofi care să ne ajute să parcurgem căi la care nu ne-am gândit și la care nu am visat niciodată; căi ce ne pot deschide noi orizonturi și ne conduc la bucuria care se naște din iubirea lui Dumnezeu. Trebuie să alegem acele căi prin care îl urmăm pe Domnul, care ne învață că îl întâlnim în cel înfometat, însetat, dezbrăcat, bolnav, refugiat și în aproapele care este singur. În orice loc ne-am găsi, „iubirea lui Dumnezeu ne invită să ducem Vestea cea Bună, făcând din propria viață un dar pentru El și pentru ceilalți”.

A fost frumos, a fost greu datorită kilometrilor făcuți zilnic, a fost cald dar și căldură spirituală, am renunțat la dorințele egoiste ale mele pentru ei, frații mei, am încercat să fim o mare familie de români care cu sinceritate trăiește împreună cu Isus.... deoarece frumusețea sufletească a tinerilor este dată de jovialitatea și iubirea pe care o poartă în sufletele lor.

Așa cum poporul polon catolic își sprijină tăria în credință pe trei piloni principali: Icoana de la Czestochowa, Sora Faustina și Sfântul Papă Ioan Paul al II-lea, și este coerent în drumul pe calea mântuirii, probabil că și noi românii ar trebuie să găsim la noi acasă reperatele spirituale și modelele sfinte pe care să se sprijine credința noastră în Isus ... reperate care sunt caracterizate de două virtuți la polonezi: renunțare și slujire.

Pr. Sorin CRĂCIUN

Rodica MĂDUȚA

NIHIL SINE DEO!

Cine a pășit vreodată pe poarta Centrului de zi „Sfânta Maria” din Cluj – cu inima deschisă, bineînțeles, și dacă a mai și zăbovit printre oamenii de acolo, e imposibil să nu fi rămas cu o anumită amprentă greu de explicat în logica realității imediate. Spun asta nu doar din experiența mea, ci și a multor altora; ceea ce se și reflectă de altfel în paginile cărții de impresii aflată în sala de protocol.

Ce este, de fapt, ce a fost și, mai ales, ce va fi acest centru „numai Dumnezeu știe”, după cum mărturisește Ana Mariana Ilieș, inițiatorea, coordonatoarea și sufletul acestui așezământ. La prima vedere, oficial, ar părea să fie doar o unitate socială care vine în sprijinul persoanelor cu dizabilități neuro-psihiice, așa cum reiese din statutul Asociației. În fapt, aici e vorba de ceva mult mai mult, de ceva care depășește limitele obișnuite. Ceea ce se vede încă de la intrare este de-a dreptul uimitor: rânduială, curățenie, muncă multă și cu folos, oameni, interioare atractive, culori, animație, totul într-o armonie greu de prins în cuvinte. Dar, mai presus de toate, vezi și simți aici credința, speranța și iubirea în acțiune sinergică, și numai în această cheie poți să-ți explici, oarecum, minunea care ți se oferă ochilor și sufletului ca o lecție biblică. Căci minune poate fi numit faptul că niște tineri, inițial respinși de societate, cu mari dificultăți de comunicare și integrare socială, au ajuns să constituie o asemenea echipă și să atingă reale performanțe social-comportamentale, afectiv-voliționale și chiar cognitive, în raport cu deficiențele lor. Ceea ce stă în spatele acestor izbânzi umane și creștine se poate afla în mare măsură și din cartea *Dincolo de ce se vede*, scrisă chiar de Ana Mariana Ilieș, care seamănă mai degrabă cu un jurnal de campanie dintr-o luptă lucidă și încrâncenată, sub o cauză mai mult decât nobilă, nu doar în nume propriu, cum poate că unii ar înclina să creadă. După cum reiese și din paginile cărții, această mamă-întreprinzător a avut de înfruntat, pe lângă loviturile soartei, în plan personal, mai ales prejudecățile, suspiciunea și ezitățile celor care ar fi trebuit să-i stea alături pe baricade, dar și indolența, sfidarea sau chiar reuacredința din partea autorităților, lipsa mijloacelor materiale și financiare. Toate acestea au însemnat umilințe, dezamăgiri, neajunsuri și piedici de tot felul. Dacă nu a depus armele, a fost doar pentru că, de fiecare dată când i-a fost greu, a simțit mâna lui Dumnezeu care i-a trimis în ajutor oameni cu suflet mare și i-a dat speranță și putere să meargă mai departe. În mod firesc, au venit apoi, pe rând, și împlinirile care au adus satisfacții deosebite micii comunități încheiate deja în jurul acestui spirit catalizator. În timp, cu recunoaștere pe plan local, național și chiar internațional, acest Centru a devenit un etalon în domeniu, fiind înconjurat de colaboratori, voluntari, oameni de spirit, cu nume și inimi de creștini. Toate manifestările lor curente și periodice reflectă nivelul ridicat la care se desfășoară activitatea educativă, de recuperare și integrare.

Ca și cum n-ar fi fost destulă zbaterea și efortul investite, tocmai când lucrurile păreau să se fi așezat, au fost nevoiți s-o ia de la început, cu construcția din temelii a unei noi clădiri, „mult mai luminoasă și mult mai frumoasă”, din motive „obiective”, de administrație locală. Dacă legendarul Manole a avut în spate susținerea materială a unui domn creștin, Ana Mariana Ilieș n-a avut nici de data asta, la pornire, decât credința puternică în sprijinul Tatălui Ceresc și hotărârea de a se jertfi pe sine la temelia altui așezământ. Construcția noului

centru, care a durat mulți ani, ar putea constitui subiectul unei alte cărți pe care să o scrie inițiatorea acestui proiect, dar, de unde, Doamne, încă atâta putere? Fără îndoială că numai credința puternică și rugăciunea stăruitoare au ținut și țin în continuare deasupra valurilor această numeroasă și binecuvântată familie care este Centrul de zi „Sfânta Maria”. Existența și activitatea lor zilnică nu s-ar putea concepe fără Capela din incinta clădirii (atât a celei

actuale, cât și a celei anterioare). Trăirea de înaltă vibrație spirituală, pe care o simți în noua Capelă, este potențată de atmosfera absolut aparte a interiorului, atmosferă creată la rândul ei de elementele specifice unui lăcaș de cult, dar mai ales de luminozitatea blândă a vitraliilor. Acestea din urmă, prin arta și materialul special din care sunt realizate și, mai ales, printr-un ceva anume, inefabil, transfigurează și îndumnezeiesc realitatea, pe de-o parte, dar și „împământenesc” taina cerească a Bunevestiri, pe de altă parte. Acolo, sub păstorirea preotului Cristian Capătă, în fiecare dimineată se desfășoară Sfânta Liturghie și, la ocazii speciale, paraclisul Maicii Domnului ori Rozariul, ceremonii la care participă fiecare, iar „copiii” fiind cei care dau replicile în felul lor curat și sincer. Părintele, parcă trimis de Dumnezeu anume pentru ei, își încheie slujba de dimineată cu câte o pildă sau istorioară cu tâlc care țintește de fiecare dată deopotrivă mintea și sufletul acestora, pentru a le modela cu blândețe. Tot în spiritul Sfintei Scripturi se desfășoară apoi, peste zi, toate celelalte activități, indiferent de specific. Asta pentru că și personalul angajat, fetele de aur ale centrului, pe numele lor: Cocaină Mia, Roșan Augusta și Suci Lucreția au, fiecare în parte, mult har de sus, tradus prin îndemănare, hărnicie, tact, creativitate și, în mod deosebit, o anume disponibilitate sufletească, spirit de echipă și de sacrificiu – ceea ce le face cu totul speciale. Pentru ca povestea să poată merge mai departe, se pare că Domnul s-a îngrijit și a rânduit ca și în viitor cărma acestei corăbii binecuvântate să rămână pe mâini bune, așa cum promite Anca Mercea, o prezență luminoasă, o minte scânteietoare, un profesionist cu multiple competențe și disponibilități.

Este de netăgăduit că tot ce se întâmplă în Centrul de zi „Sfânta Maria” stă sub semnul și în puterea Tatălui Ceresc, lucru pe care, nu de puține ori, îl repetă și îl demonstrează, cu toată ființa ei, Ana Mariana Ilieș. Căci cum altfel s-ar fi putut naște din nimic această fascinantă realitate? În modestia ei, aceasta nu-și asumă niciun merit în toată povestea acestei ctitoriri de suflet, convinsă fiind, precum Maica Tereza, că nu este decât „un condei mic în mâna lui Dumnezeu, cu care El scrie o scrisoare de dragoste omenirii”. Crezul pe care îl insufflă tuturor celor care o cunosc este acela că, dacă vrei, poți chiar imposibilul; căci, odată ce te-ai încredințat lui Dumnezeu, tot ce faci în numele lui este cu putință...